

КИР БУЛИЧОВ

ВСЕКИ ИМА КАКВО ДА СИ

СПОМНИ

Част 0 от „Велики Гусляр (разкази)“

Превод от руски: Мария Раева, 1984

chitanka.info

Почти всички човешки трагедии започват незабелязано, от някаква незначителна дреболия. Именно незабележимостта на първия тласък прави трагедиите толкова неочаквани и съкрушителни.

Изказвайки се на съвещанието за тримесечието в градския изпълнителен комитет, Корнелий Удалов неизвестно защо се позова на опита от своята младост, на творческия кипеж на строителите, които изграждаха в края на четиридесетте години зданието на универмага. И остана доволен от вниманието, с което слушателите посрещнаха този исторически пример.

След съвещанието към Удалов се приближи другарят Белоселски и каза:

— Време е да споделим опита си с младежта.

След което повика редактора на гуслярския районен вестник Малюжкин, и добави:

— Другарю Малюжкин, не го отминавайте.

— Няма да го отминем — отговори Малюжкин.

Още на следващия ден след работа в дома на Удалов се яви Миша Стендал, кореспондент и стар познат на Корнелий Иванович. Той седна на крайчеца на пейката под люляковия храст и наблюдава известно време как Удалов и Грубин губят на домино от съседите си Ложкин и професор Лев Христофорович Минц, велик изобретател, който временно живееше в град Велики Гусляр.

Корнелий Иванович се досещаше каква е целта на посещението на Стендал, но бидейки човек скромнен, се правеше, че той се е отбил у тях случайно, да речем, да вземе назаем стръв за риба.

Когато играта свърши, Миша с прямотата, присъща на младостта, разруши тази илюзия, като каза:

— Дойдох за статията.

Всички наостриха уши, защото Удалов никога досега не беше писал статии.

— Може пък да я напишеш ти — каза неуверено Удалов. — Аз ще ти кажа каквото трябва, а ти ще прегледаш старите вестници в библиотеката, а?

— Не, Малюжкин нареди вие сам, Корнелий Иванович — възрази Стендал. — Получил е указания.

Настъпи пауза. Удалов се взираше в тъмнеещото лятно небе, по което плуваше зеленикавият облак на залеза, и се притесняваше от

съседите си.

— От кога — чу той ехидния глас на стария Ложкин — нашият Корнелий пише в пресата?

Ясно беше защо започна именно Ложкин. Самият той поне веднаж месечно носеше в редакцията на вестника гневни писма, посветени на неуредиците в града, но тъй като при проверка повечето от писмата се оказваха несъобразени с фактите, Ложкин не можа да уреди отношенията си с вестника и, естествено, не искаше друг да се вреди.

— А, това е само така... бележка — отвърна Удалов, като се изчерви.

— Не е вярно! — каза Миша Стендал, като си сложи очилата и измъкна от джоба си голям бележник, набъбнал от адреси и интервюта. — Корнелий Иванович излиза по нашите страници с голям материал, посветен на историята на строителните организации във Велики Гусляр и на героичния труд от времето на своята младост.

— Ама кой се е трудил героично? — запита Ложкин, уверен, че в целия свят само той е успял да работи героично.

До този момент Удалов беше сигурен, че ще се откаже да напише статията. Та той и в училище не беше силен в съчиненията. Но последните думи на Ложкин го възмутиха.

И следващата стъпка по пътя към трагедията бе фразата, която неволно се откъсна от Корнелий Иванович:

— Всеки има какво да си спомни!

— Корнелий Иванович е прав — каза професор Минц, докато прибираще внимателно плочките на доминото в кутията. През последните месеци той се беше пристрастил към тази игра, като по време на непретенциозното развлечение се опитваше да изключи гениалната си глава. Иначе би могъл да пресметне със сигурност изхода на всяка партия още в самото ѝ начало. — Всеки от нас е съкровищница от спомени, уникални, безценни, които за съжаление потъват в бездната на времето, отронват се от паметта ни и изчезват за потомството. Затова всяко ново поколение повтаря частично нашите грешки. А ние сме длъжни да помагаме на подрастващите.

— Те нямат време да се осведомяват — забеляза Саша Грубин. — Те примират.

При тези думи Грубин посочи отворения прозорец в апартамента на Гаврилови. На рамката седеше, покрил глава с огромни слушалки, хлапакът Гаврилов, което не пречеше на високоговорителя до него да оглася с рев целия двор.

— Какво пък! — рече Удалов. — Ще напиша. За всичко ще напиша. И какъв глад беше, и как мръзнихме, но отивахме на работните си места, и колко съзнателни бяхме.

Той се изправи решително. Стендал също стана, но Корнелий каза:

— Иди си почини, Миша, аз и сам ще се справя. Утре по обяд статията ще бъде на бюрото ти.

Удалов тръгна към къщи, а Ложкин подметна тихичко зад него:

— Съмнявам се. За това трябва способности.

Удалов се изкачи по стълбите, без да знае, че крачи към своята трагедия. В къщи беше само жена му Ксения. Тя се учуди, защото по провереното от живота разписание Корнелий Иванович трябваше да играе още час и половина на домино, а след това да се върне с вид на уморен от трудова дейност човек и да поиска вечеря.

Не се случи нищо подобно.

Удалов се отправи към бюрото на сина си Максимка, седна, намери чиста тетрадка, след това дълго рови из кутии и кутийки, за да открие химикалка, която пише. Не намери, взе молив, отвори тетрадката и замря над нея, както замират почти всички велики писатели, преди да напишат първата дума.

Ксения беше толкова поразена, че излезе от кухнята, застана на вратата и запита:

— Каква я свърши?

— Каква съм я свършил?

— Обяснения ли пишеш?

— Не — отвърна Удалов, — статия трябва да напиша. Поръчаха ми статия.

Ксения, разбира се, не повярва, защото нейният мъж никога не беше писал статии. Тя се приближи и видя, че тетрадката е празна.

— Къде е статията? — попита тя. — Не я виждам.

— Нали мисля. Аз мисля, а ти ми висиш над главата. Може ли така да се пише статия?

— Интересно какво се нарича сега статия.

Ксения беше добра, но свадлива жена и винаги подозираше мъжа си в съпружески изневери, въпреки че той не беше ѝ давал никакви основания за това. Липсата на основания съвсем не успокояваше Ксения. Тя само се убеждаваше, че мъжът ѝ е не само неверен, но и дяволски хитър, щом за тридесет години съвместен живот нито веднаж не можа да го пипне. Ето защо нетърпеливо чакаше кога най-после ще го хване на местопрестъплението.

Ксения си мислеше, че ако сега се махне, Удалов ще се залови за нежното послание или, още по-зле, ще почне да съчинява любовни сонети за неизвестната друга. Но да стои така беше просто безсмислено — какъвто е хитър, Корнелий ще си седи и толкова. Значи трябва да се направи, че е повярвала, а след това незабелязано да се върне и да го изненада.

— Потрябвала ми е статията ти! — подхвърли Ксения презрително, и бавно, без да се оглежда, се прибра в кухнята.

А Удалов повъртя молива над чистата страница и написа: „Като сега си спомням.“ След това започна да мисли какво си спомня.

На строежа дойде след седми клас, в края на войната, като ученик. Чирак на мазача. А кога беше? Като че ли през зимата. Не валеше дъжд. Имаше бригадир чичо Льоша. Не, чичо Паша. Такъв един, с мустаци. Да, Удалов помнеше мустаците и това го зарадва. Мустаците станаха нещо като котва. След това чичо Саша замина за Далечния изток. Или за Средна Азия. Той беше добър наставник. Изобщо не пиеше и жалеше Корнелий, чийто баща беше изчезнал безследно на фронта. В какво се проявяваше жаленето му? Беше важно да си го спомни, защото е добре в статията да напише за наставника на младежта. Как казваше: „Ти, Корнюша, си като копче, кръгъл си и се търкаляш под краката ми. Все ме е страх да не те настъпя.“ Или това не беше го казал на Корнелий, а на Гошка Сидоров, който се ожени за Дуся. Не, за Дуся той после се ожени, а отначало искаше да се жени за Маша. Маша толкова лесно се размиваше, черноока, с дълга плитка. Те с нея се целуваха в градинката, но това вече беше по-късно, навярно в четиридесет и седма. И ръката на Удалов, потънал в мъгляви спомени, изписа на страницата с големи букви „Маша“. След това още по-едро: „Машенка“.

Тук сладките спомени прекъсна възмутеният вик на Ксения, която се беше приближила дебнешком точно навреме, за да види как

похотливата ръка на мъжа ѝ изписва върху страницата женско име.

— Така си и знаех! — високо се възмущаваше Ксения, и това възмущение, като чупеше прегради и стени, се разнесе по цялата притихваща къща. — Развратник! Върви при нея, за да не се срамуват децата да живеят с теб...

По-нататъшният монолог на Ксения протичаше в същия дух и няма нужда да губим време за цитати от него.

Удалов продължи да мълчи, дори след като по главата му беше запратена чиния, защото не можеше да обяснява с къса памет и далечни спомени появата на женското име. И кой щеше да му повярва?

И когато след десет минути се озова на стълбата, където реши да изчака проточилата се буря, той не се възмущаваше и дори беше спокоен. Тревожеше го друго — извън спомените за целувката на Машенка и добротата на чичо Паша паметта му не беше запазила никакви ярки картини. Но ако чичо Льоша — как да е — се вместише в статията, Машенка, за да придобие правото да се появи във вестника, трябваше да извърши нещо конструктивно.

Удалов стоеше на стълбищната площадка и усещаше тъпа умора. Трябваше да се посъветва с някого.

Краката сами го отведоха до вратата на професор Минц. За щастие оттам долитаха шумовете на футболен репортаж. Това беше добър знак — професорът не работи, а си почива. Удалов почука и влезе.

Почивката на професор Минц беше условно понятие. Да, той слушаше футболния репортаж, да, той решаваше кръстословица, да, той нареждаше с лявата си ръка пасианса „Невски проспект“. Но в същото време мозъкът на Лев Христофорович продължаваше настойчиво да работи, завършвайки решението на нерешимата задача за квадратурата на кръга.

— С какво мога да помогна? — попита Лев Христофорович, който беше отличен физиономист. — Семейни неприятности?

Ясно, че беше чул монолога на Ксения — бяха го чули и във Вологда.

— Проблемът е съвсем друг — каза Удалов. — Проблемът е статията. Нямам какво да кажа на хората.

— Глупости! — отговори професорът. — Всеки от нас има какво да каже на хората.

— Забравил съм — призна Удалов. — Така в общи линии помня — почти четиридесет години са минали, а подробности не си спомням. А статията трябва да предам утре. Позор. И Ксения трябва да бъде успокоена. Докато не повярва, че в статията става въпрос за далечното минало, за мен няма домашен покой.

— Паметта ли подвежда?

— Мислех си, че имам нормална памет. И изведнаж — ето ти! Усещания имам, дори положителни, а подробности — никакви. Срокове не помня, дати... Какво да се прави?

— Да се прави? — Минц се замисли и тръгна към широката лавица над бюрото, където стояха известните на целия свят и на цивилизованото човечество илаци и средства, които днес науката не познава, но които утре или вдругиден непременно ще направят преврат в нея.

Изобретенията на универсалния гений на Лев Христофорович са непредвидими, парадоксални и удивителни. Те са призвани да облагодетелствуват хората. Но за съжаление понякога така изпреварват времето, че техният ефект не се вписва в нормалния живот. Резултатите внезапно се оказват правопротивоположни на очакванията. Именно затова доброто намерение на професора, който се доближаваше до лавицата с откритията, всъщност беше още една стъпка към личната трагедия на Корнелий Удалов.

Минц прокара ръка над бутилките и кутийките, след това показалецът му спря над една от тях.

— Ето това е, което ни трябва.

Той измъкна малко шишенце, в което се намираха сиви, негодни на вид за консумация капсули. Той изтръска една от таблетките върху хартия и поднесе листа на Удалов.

— Какво е това? — попита Корнелий Иванович.

— Условно, докато бъде утвърдено от фармаколозите, аз наричам това средство церебромаг. Ясно ли е?

— Не. И не е утвърдено от медицината?

— Обичайното бюрокралично разтакаване — отговори Минц. — Трябва да се провери на мишки, на хлебарки, на маймуни и на доброволци. Едва тогава го пускат в серия. Което е разумно, но мен не ме засяга. Аз мога да гарантирам пълна безопасност за вашето,

Корнелий Иванович, здраве, но същевременно ви призовавам към разумна предпазливост.

— А какво ще стане? — Удалов държеше таблетката пред устата си, но не бързаше да я глътне. При цялото си доверие към гения на Лев Христофорович искаше да продължи да се наслаждава на житейските радости.

— Нищо особено. Церебромагът включва спящите клетки на паметта. Всичко, което сте преживели, всичко, което сте видели, се е запечатало завинаги във вашия мозък. Но проводящите пътища се затлачват. И на вас ви се струва, че сте забравили много неща. Но само ви се струва! Утре сутрин ще се събудите и ще се убедите, че само така ви се струва! Гълтайте.

И Удалов глътна таблетката.

След това си тръгна за в къщи.

Ксения, която през това време беше стигнала до убеждението, че Удалов е избягал при своята Машенка, се учуди на завръщането му, но не се издаде; беше мрачна, мълчалива и не го гледаше в очите. А на възклицанието на Корнелий: „Писенце, разбери!“, отговаряше еднообразно: „Зная кое е твоето писенце.“ Но не знаеше за нея нищо освен името ѝ и това я смущаваше, караше я да прехвърля в паметта си всички Машенки, Маруси, Марии и Мари Петровни.

Удалов се умори да я увещава, легна да спи, като хвърли прощален поглед към чистата тетрадка върху бюрото на сина си — първата страница със скандалните думи беше откъсната. Ясно от кого.

На сутринта Удалов се събуди изведнъж. От душевно неудобство.

Това беше мигът на истинското начало на трагедията.

Удалов още не знаеше, че деветата вълна се е стоварила върху бедната му глава.

Той помнеше всичко!

Всъщност той още не беше осъзнал, че помни всичко, но се сви от един конкретен спомен, защото беше много болезнен. Съвсем ясно си представи как майка му сега ще влезе с изкривено от гняв лице и ще каже:

— Къде е чайникът? Къде е чайникът с розовите цветчета, теб питам, мерзавцо?

И от ужаса на неминуемата физическа разправа Удалов заскимтя и с жално гласче събуди Ксения, която, разбира се, не знаеше какъв е бил гласът на нейния мъж на петгодишна възраст.

Защото инцидентът със счупения чайник беше станал още преди войната и наказанието за това провинение никак не съответствуваше на вината — чайникът не беше счупен нарочно, но майка му нямаше друг. И Удалов беше забравил за тази екзекуция отпреди много години.

Безсилен да задържи сълзите си, той стана от леглото, обърнат с гръб към Ксения, защото при него беше се върнал горчивият миг с тридесетгодишна давност — когато завари Ксения, тогава още тъничка, игрива и недостъпна, да се целува в градината с Василий Кривати и това се случи именно в деня, когато Удалов най-сетне се бе решил да ѝ се обясни в любов. И макар че впоследствие Ксения го уверяваше, че нейните целувки били само сестрински и се обясняваха с това, че Василий заминаваше за целината, мъката — неочакваността на жестокия удар — внезапно прониза сърцето на възрастния и отдавна разлюбил жена си Корнелий Иванович и той хвърли поглед, пълен с такава неприязън и обида, че Ксения не посмя нищо да го попита. Тя беше свикнала да говори за мъжа си независимо дали беше наблизо, или отсъствуваше с презрителен и дори кавгаджийски тон — да беше се затрил! — мъжът ѝ беше ненужен товар, проклетие, вечно напомняне за безцелно изживяния живот. Но в случай, че се появеше — най-често измислена — опасност да го загуби, в Ксения се събуждаше орлицата, готова да полети към парткома с изявлението: „Моят мъж е жалък мерзавец, веднага ми върнете мъжа!“

И ето сега, срещнала горчивия поглед на Корнелий, Ксения го изтълкува погрешно, свърза го мислено с тайнствената Машенка и разбра, че е време да се готви за поход към обществените организации.

А Удалов, като отиде в банята да си измие лицето и зъбите, вече бе разбрал, че вина за състоянието му е изострилата се памет и започна да се побоява от самия себе си. Опита се да промени хода на събитията, като се увещава на глас:

— Да помислим за нещо приятно, а? Да си спомним нещо? Ами как отидох с Ксения в загса? Или как получих петица на контролното в шести клас.

И двете сцени послушно и моментално блеснаха в мозъка му с всичките си подробности, чак до синята рокля на регистраторката в

загса и хремата на свидетеля Сименски, но радостта беше чисто формална и не докосна сърцето му. Затова пък неизвестно защо си спомни как на излизане Ксения си счупи тока и колко се разстрои от това и как още тогава, виждайки почервенялото от неочакван гняв лице на младата жена, Удалов с ужас разбра, че изборът му е неправилен и отсега нататък му предстои много пъти, докато свърши животът му, да вижда тези почервенели от яд бузи и да слуша този писклив глас.

Почти разплакан, с нервно тупащо сърце Удалов излезе от банята и се отправи към бюрото, за да се залови за статията. Разбира се, той прекрасно помнеше сега всички наставления на чичо Георгий (именно Георгий) и онзи светъл ден, когато те, младите членове на бригадата, дали обещание да завършат работата по втория етаж, не напуснаха строителната площадка осемнадесет часа наред. И Удалов беше вече готов да седне зад бюрото, за да фиксира този спомен върху хартията — спомен приятен, носещ в себе си чувство на удовлетворение, на приобщаване към съзидателния труд... и изведнъж замря. Редом с този голям и хубав спомен в паметта му като кърлеж се беше впило нещо дребнаво, прилепнало към главното: та нали точно в този ден... С каква яснота Корнелий видя мислено тази картина: ето го стои горе и гледа как през улицата тича кученцето Брис, без порода, никакво, но свое. И как летящият камион удря кученцето. Буквално пред очите му.

Ксения, последвала мъжа си в голямата стая, видя, че той почти облечен, стои над бюрото с четката за зъби в ръка и тихо ридае.

Удалов почувствува с гърба погледа на жена си, хвърли четката за зъби и изтича на улицата. Но стигна само до вратата. Невероятно горчива болка го прониза, щом видя почернелите от старост, полирани от времето стълбове на портата... Беше през войната, той имаше приятел Митя. Удалов не можеше да диша без Митя. И веднъж видя как през вратата, мъчно, като блъсна с оста на дясното колело стълба, излиза тежко натоварена каруца, отгоре ѝ седи плачещият Митя — никой не беше казал на Удалов, че Митя с баба си и майка си заминава за град Вологда и на никого от възрастните не беше минало през ума, че Удалов не може да живее без Митя, а Митя — без Удалов.

Корнелий Иванович милваше почернелия стълб на портата и разбираше колко е непростимо през всичките тези десетилетия да не мисли за Митя и да го зачеркне от паметта си.

— Корнелий Иванович! — от прозореца на втория етаж се показва плешивата, лъщяща глава на Лев Христофорович. — Какво става със статията? Помогна ли средството?

Ксения изтича от входа и замръзна, без да смее да догони мъжа си.

— Какво му е — попита Минц.

— Не знам, Лев Христофорович — отвърна Ксения. — Нещо стана. Напуска ме, виждам, че ме напуска, а за нищо не съм виновна...

А в това време Удалов стоеше на сто метра от къщата. Естествено, не бягаше за никъде. Само се опитваше да се скрие от спомените, но всяка нова крачка го сблъскваше с тях.

Замря край езерцето. Не, този водоем сега прилича на езерце. А тогава, в детството, когато двама петокласници го хвърлиха във водата, той му изглеждаше като голямо и бездънно езеро. Но тогава по-страшното беше не това, а че петокласниците му взеха парите, които майка му беше дала за мляко, и още по-страшно, че вечерта се готвеха да вечерят у леля Агрипина и майка му нареди да пази изгладените си панталони.

Удалов побягна далеч от езерцето.

Тичаше по средата на улицата, без да вижда нищо, като се опитваше да не гледа встрани. Страхуваше се от всеки предмет, къща, камък, който можеше да предизвика остро стягане в гърдите или неочакван изблик на мъка.

Дори нямаше време да осъзнае какво става, защо той, човек уравновесен и по-скоро щастлив, отколкото обратното, изведнъж е попаднал в ужасна неприятност само защото паметта му беше заработила добре. И той не виждаше, че след него вървят забързани Ксения и професор Минц.

— През всичкото време ли плаче? — питаше, тичешком Лев Христофорович.

— Сърди се! — отговори Ксения. — Не се усмихна нито веднъж: гледа ме като звяр, побеснял е...

— И не пише статията?

— Погледна я и зариде, буквално му потекоха сълзи...

— Ясно.

Те настигнаха Удалов при река Гус.

Имаха чувството, че иска да се удави. Той се спускаше бързо по склона, разкопчавайки ризата си. В този момент виждаше пред себе си само издигащата се с молба глава на Машенка, чуваше сподавения ѝ вик — тогава водата беше студена и сива, и лодката, с която тя преминаваше от другия бряг, се беше обърнала вече близо до Удалов, който я чакаше, и течението бързо понесе Машенка; трябваше да направи страшно усилие над себе си, за да влезе във водата, студена и зла — а той плуваше едва-едва и предварително знаеше, че не може да спаси Машенка, но все пак трябваше да се гмурне и сам да потъне, защото и на брега също не бива да остане. И тогава той влезе във водата до колене — водата опари краката му и притисна панталоните към прасците му и започна да го блъска надолу, след Машенка, Корнелий продължаваше да се бави, не можеше да се застави да направи още една крачка. А след това видя как съвсем близо до брега в стълб от пръски, като торпедо, се врязва във водата чичо Георгий — защо се беше озовал тук? И той плува, и те с Машенка все повече се смаляват разтварят се в сивата мъгла. След това чичо Георгий дълго време боледува от възпаление на белите дробове, а Машенка нищо не каза на Удалов. Но това беше после.

Ксения успя да притича, застана между водата и Удалов и се изпречи на пътя му като танк:

— Не те пускам! — викаше тя.

— Пусни ме — посърнал каза Удалов. Той разбираше, че поне сега, със закъснение от много години, трябва да се хвърли във водата, за да изкупи тогавашния си страх. Никога не беше мислил, че е толкова ужасно да си спомняш.

Минц натисна с длан рамото му и го принуди да седне на тревата.

— Пийте — той му поднесе жълто хапче.

Ксения гребна с шепя вода от реката и Удалов покорно глътна таблетката.

— Какво направихте с мен? — тихо рече той.

— Извинете — каза Минц, който вече беше разбрал всичко. — Страничен ефект.

— Не искам да живея — заяви Удалов.

— Трябваше да изпитам лекарството върху себе си — каза Лев Христофорович. — Но и това, което ние с вас научихме, макар и на

висока цена, ще послужи за тема на сериозна и оптимистична статия.

— Оптимистична? — попита Ксения.

— Природата е милосърдна — обясни Лев Христофорович, — а аз се опитах да я лиша от милосърдие. Не помислих за това, че паметта на човека е хуманна и затова е избирателна. Ние преживяваме много по-силно мъката, разочарованието, загубата, отколкото радостта или постижението, защото животът ни учи чрез нашите грешки. Но мъката си отива — с мъката до нас не можем да живеем. От миналото запомняме хубавото. Лошото отива в подсъзнанието. То живее там като зад завеса. За да не ни мъчи. Ние с усмивка си спомняме как като момчета сме загубили двадесет копейки и колко ужасно е било да останем без сладолед, защото сме спестявали тези двадесет копейки цяла седмица. Ние сме снизходителни към ужаса, който като че ли е изветрял от паметта ни. А представяте ли си какво му е било днес на Корнелий да преживее отново всички трагедии, които всъщност от висотата на годините отдавна вече са престанали да бъдат трагедии.

— Не — каза Удалов. — Рублите бяха две, майка ми ги даде за мляко. А те ми ги взеха. — Той изтри сълзата си. Успокояваше се пред очите им. Явно жълтата таблетка започваше да действа. — Но тя можеше да се удави.

Минц и Ксения се спогледаха. Не разбираха, но решиха, че Удалов бълнува.

Подкрепяйки го под мишниците, те го поведоха обратно.

Удалов беше мрачен и се мъчеше да не гледа встрани.

Когато завиваха към „Пушкинска“, срещнаха Миша Стендал, който бързаше за редакцията.

— В дванадесет чакам статията! — весело извика той.

— Не — въздъхна Удалов. — Не излезе от мен писател.

В този миг лицето му се изкриви от тъжна гримаса.

— Ето тук — произнесе той с болка в гласа — паднах и си разбих коляното. Колко плаках! Тогава бях на година и половина...

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.27-28/1984 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.